

підготовки з відривом від виконання обов'язків за посадою; періодичне залучення НПП до інтенсивного місячного курсу вивчення іноземної мови з відривом від виконання обов'язків за посадою; введення обов'язкового факультативу з додаткового вивчення англійської мови курсантами всіх курсів за рахунок самостійної підготовки з поступовим досягненням мовленнєвого рівня СМП 2; впровадження практики розроблення та захисту кваліфікаційних робіт курсантів англійською мовою під керівництвом НПП зі знанням англійської мови тощо.

Розглядають питання технічного підсилення мовної підготовки майбутніх офіцерів, зокрема придбання мобільного блок-модуля на 100 кв м та облаштування цифрової лінгафонної лабораторії на 20 робочих місць, мобільного блоку-модуля на 75 кв м та цифрової лінгафонної лабораторії на 15 робочих місць тощо.

Завдання забезпечення постійного моніторингу якості мовної підготовки особового складу покладено на відділ забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти ВІКНУ, який наразі організовує заходи із забезпечення активного використання дистанційного навчання як ресурсу з удосконалення рівня володіння іноземною мовою під час службової діяльності військових, що забезпечить принцип безперервності підтримання іншомовної компетентності.

Список використаних джерел:

1. Основні засади мовної підготовки особового складу у системі Міністерства оборони України. 08.08.2019. <chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://nuou.org.ua/assets/documents/osn-zas-mp.pdf>.
2. Дорожня карта вдосконалення мовної підготовки у Збройних Силах України (на 2021-2025 роки). https://www.mil.gov.ua/content/education/doroznya_karta_2021.pdf.
3. Програма, НАТО. Defence Education Enhancement Program (Удосконалення військової освіти). <http://nuou.org.ua/osvita/osvitni-proeNty/nato-deep/132-nato-deep.html>.

ВАРІАНТИ ВІЗУАЛІЗАЦІЇ ПООБРАЗНОГО АНАЛІЗУ ХУДОЖНЬОГО ТВОРУ У ЗЗСО ТА ЗВО

*Надія Тендітна,
кандидат філологічних наук, доцент
кафедри української мови та літератури,
Донбаський державний педагогічний університет
E-mail: tenditna2017@ukr.net*

Найулюбленіший аналіз художнього твору у ЗЗСО та ЗВО – пообразний. Проте почасти він зводиться до характеристики героїв у форматі літературного паспорта. Сучасні методисти пропонують чимало цікавих завдань, які

дозволяють сприйняти образ як основну складову літературного твору. Проте ґрунтовне вивчення образів художнього твору сьогодні неможливо уявити й без унаочнення викладання. Пропонуємо варіанти візуалізації матеріалу під час аналізу твору за образами.

При вивченні повісті Г. Тютюнника «Климко», пропонуємо із зображених різними художниками портретів цього героя обрати саме той, який найбільше відповідав би художньому задуму автора. Акцентуємо увагу на вік героя, одяг, його настрій (емоції), місцевість, якою йде Климко, ношу та пору року (Рис. 1).

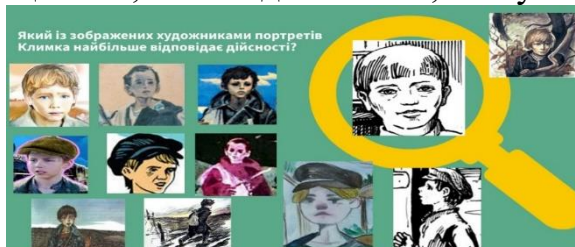

Рис. 1

Індивідуальні риси героя підкреслюємо за допомогою гри «Хто під маскою?» Так, під час опрацювання роману В. Петрова-Домонтовича «Доктор Серафікус», цікавою постає характеристика Вер Ельснер за такими критеріями: унікальна особистість; відстоює власну незалежність; має довгі ноги; вміє протистояти емоціям; виробляє внутрішню самодисципліну; свобода від суспільних норм; кидає виклик патріархальним установкам життя; заробляє на життя «олівцем»; прототип героїні – Вероніка Черняхівська. При цьому вісім анкетних даних можуть бути адресовані і до іншого героя – Василя Комахи. І лише остання інформація переконує у правильності вибору (Рис. 2 –3).

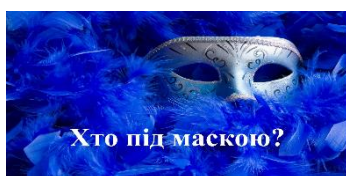

Рис. 2

Рис. 3

Або за допомогою гри «Ідентифікація» (Кому з героїв повісті Г. Тютюнника «Климко» ви б «одягнули» ці окуляри? Чому?) (Рис. 4).

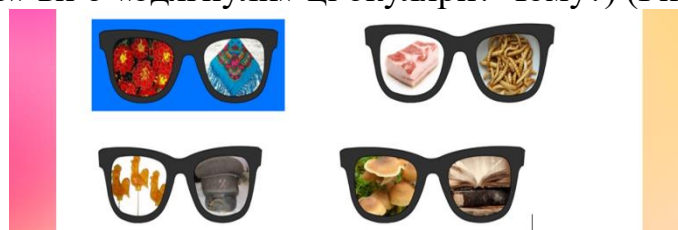

Рис. 4

Чи гри «Смартфон». Уявіть, що ви знайшли смартфони героїв якогось твору. Підберіть фотографії, які б влучно характеризували власників. Відповіді презентуйте у вигляді колажу. Омелько Кайдаш (І. Нечуй-Левицький «Кайдашева сім'я») (Рис. 5); Аля (Г. Малик «Незвичайні пригоди Алі») (Рис. 6).

Рис. 5

Рис. 6

Віршопартинки ж допоможуть унаочнити й узагальнені образи у ліричних творах. Наприклад вірші М. Петренка «Ось-ось Слов'янськ!» (Рис. 7) та «Чого ти, козаче, чого ти, бурлаче» (Рис. 8).

Рис. 7

Рис. 8

Характеризуємо героїв і за допомогою мемів (В. Земляк «Лебедина зграя») (Рис. 9 – 12).

Рис. 9

Рис. 10

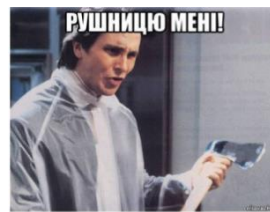

Рис. 11

Рис. 12

Варто подати й мему з текстуальними помилками, які свідомо наділяють образи нехарактерними для них рисами, зовнішністю чи поведінкою (Г. Тютюнник «Климко»). (Рис. 13 – 15).

Рис. 13

Рис. 14

Рис. 15

Зашифруємо ключові слова з біографії (автобіографії) героя за допомогою емодзі (вірш М. Петренка «Небо») (Рис. 16 – 17).

Рис. 16

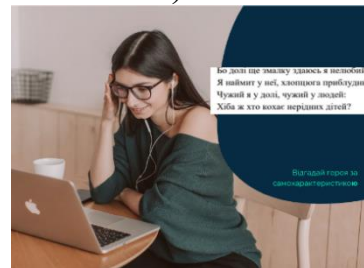

Рис. 17

Робимо колажі до образів (Андрій Шишига з повісті В. Дрозда «Самотній вовк»). Для підказки пропонуємо такі малюнки (Рис.18).

Рис. 18

Або у «серця» вписуємо ключові фрази, які сприяли перетворенню Андрія Шишиги на вовка (В. Дрозд «Самотній вовк») (Рис. 19).

Рис. 19

Складаючи характеристику на «вовка» в особі А. Шишиги (В. Дрозд «Самотній вовк») пропонуємо обрати одну з запропонованих ілюстрацій тварини й прокоментувати чому саме її обрали (Рис. 20).

Рис. 20

Створюємо комікси, які б характеризували героїв (В. Дрозда «Самотній вовк») (Рис. 21 – 22).

Рис. 21

Рис. 22

Або характеризуємо героїв цього твору, користуючись поданими схемами (Рис. 23 – 24).

Рис. 23

Практикуємо й цитатний опис героїв за поданим зразком (В. Земляк «Лебедина зграя») (Рис. 25). Якщо твір екранізовано, то щоб дібрати зображення героїв не виникає жодних труднощів. Як варіант завдання – внести корективи до режисерського бачення героя й запропонувати власне (І. Нечуй-Левицький «Кайдашева сім'я») (Рис. 26). Якщо ж твір ще не екранізовано, то пропонуємо самим дібрати фотографії, які б найбільше відповідали авторській характеристиці, описаній епосі та зовнішності.

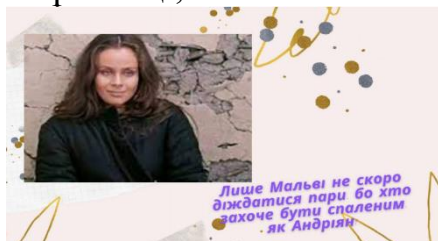

Рис. 25

Рис. 26

Створюємо і фотоквести для характеристики як конкретного героя, так і для відтворення «групового портрета» (В. Шевчук «Дім на горі»). Відповіді на фотоквест презентуємо у вигляді колажу (Рис. 27).

Сфотографуйте:

1. Пташку, з якою порівнював Галя чоловік у сірому костюмі.
2. Квіти, які назбирав Іван для Марії на кругах.
3. Матеріал, із якого зроблено капелюх джигуна.
4. Першу літеру ім'я залицяльника Галі у сірому костюмі.
5. Музичний інструмент, на якому грав Коля Бовдя.
6. Квітку, з якою порівнювала очі Миколи Олександра.
7. Посудину, які виготовляв Власюк.
8. Страву, якою пригощала Галя Хлопця після повернення.
9. Комаху, яка виступала в ролі «амура» між Галею та Володимиром.
10. Плоди з кушів, які наснилися Володимирові у винятковому сні.
11. Рибу, яку спіймав рибалка «на щастя» Галі й Володимиру.
12. Плід із дерева, з якого колись малим упав Хлопець.

Рис. 27

Щоб відобразити смаки, звички, уподобання, звичайний ритм життя героя, плануємо його день за поданим шаблоном (словесно, схематично чи у вигляді малюнків, фотографій). Щоб акцентувати увагу на змінах у поведінці, смаках та уподобаннях героя заповнюємо цю схему ще раз після якоїсь визначної події у

його житті чи житті рідних, близьких, знайомих... Завдання: спробуйте спланувати день А. Шишиги до смерті П. Харлана та після неї (В. Дрозд «Самотній вовк») (Рис. 28).

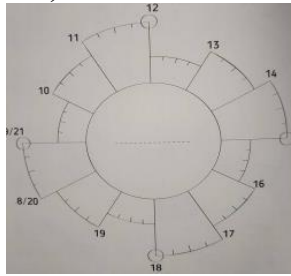

Рис. 28

Слушною буде й характеристика героя й іншими героями. Наприклад, як би, на вашу думку, описав Андрія Шишигу Петро Харлан? У речові бульбашки впишіть 5 характеристик (В. Дрозд «Самотній вовк») (Рис. 29).

Рис 29.

Звісно, що запропоновані завдання не вичерпують усіх можливих варіантів візуалізації пообразного шляху аналізу художнього твору. Проте, сподіваємося, надихнуть креативних вчителів до власної творчості.